

Durağanlığın ve hareketin öyküleri

Doğan Yarıcı konuşarak değil, daha çok susarak derdini aktaran bir anlatıcı kimliğine bürünüyor 'Miyop'ta. Boşluklara yöneliyor, günlük yaşamın göze pek batmayan sokaklarından hikâyeler türetiyor. İçeriği ve biçimi bir dengeye oturuyor.

SERHAN AYTEKİN

Eksiltme, az sözcükle çok şey anlatma ve okura açık kapılar bırakma edebiyatta hayli önemli edimler. Başka bir deyişle yalın cümlelerle derin anlamlar ve yan yollar yaratma demek bu. Başarması zaman ve emek istiyor. Diğer bir ifadeyle kısa yazmak için vakit lazım. Doğan Yarıcı, bu zamanı bulup daha doğrusu yaratıp kısa, etkileyici, yalın, türlü oyunlar içeren ve gerçekliğe de yaslanan öyküler kaleme almış 'Miyop'ta. Cümleleri eksilterek anlamı çoğaltmış bir bakıma.

Yarıcı konuşarak değil, daha çok susarak derdini aktaran bir anlatıcı kimliğine bürünüyor 'Miyop'ta. Boşluklara yöneliyor, günlük yaşamın göze pek batmayan sokaklarından hikâyeler türetiyor. İçeriği ve biçimi bir dengeye oturuyor.

Yarıcı kimi zaman metroda, bir AVM'de ya da sokakta insanların gözlemcisi kimi zaman ise 'zıtlıklar ülkesi'nin bir öznesi olarak çıkıyor karşımıza. "Ülke ne zaman zenginleşse fakirler çoğalıyor" diyen bir karakterin ağzından sesleniyor hepimize.

Boş sokaklarda dolu sözler sarf eden bir kişi oluveriyor bazen. Sonra yaşanmışlıklara ve hatıralara takılıyor aklı: "Bu aralar sıkça oluyor, bilmem neden. Durduk yere, gitmediğim yerler geçiyor gözlerimin önünden. Doğduğum ev, yeni yetmeliğim, anlı şanlı delikanlıyım. Böyle böyle geliyorlar ansızın. Dönemeçler, gölgeler, iskele. Kanamış kabuk. Mayomdaki tuz. Çay bahçesindeki kız. Ve hep iyi aileler. Oracıkta buluyorlar beni, artık neredeysem. Durmadan gidiyorlar fakat, hatır bile sormadan. Hızla yanımdan. Bir anlık güzel ülkem."

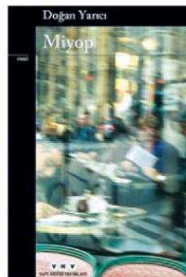
Olanların, olmayanların ve olma ihtimali bulunanların anlatıcılığına da soyunuyor. Bu anlarda kendisini başka biri gibi düşünüyor. Daha doğrusu, kendisini başkasının yerine koyuyor. Geçip giderken ver-

mediği selamlara yanıyor ya da verdiği selamı sorguluyor. Bir an uyanıyor, gördüğü düşü gerçek sanıyor anlatıcı; balık gibi kayıp giden gençliğine ve rivayetlere dönüp bakıyor: "Gözümün önünde uçuntular. Rivayetler muhtelif, diyor doktorum. Yorgunluk. Çizik. Toz toprak. Saçta olduğu gibi gözde kırlar. Vukuat. Günahlar. Okumadığın kitaplar. Öğrenmediğin sözcükler. Iskaladığın anlar. Kırdığın kalpler. Unuttuğun insanlar." **Yarıcı öykülerinde mekân-zaman-olay örgüsü üçlüsünü, kesik kesik ve kimi boşluklarla veriyor okura. Bazen tek bir cümle, sayfaların yerini tutuyor; "insan dediğin değişik, hep karışık" da böyle bir ifade.**

Yanılgıların, karşıtlıkların, düşlerin, hayallerin, sağımızda solumuzda duran eşyaların ve etrafımızdaki insanların anlatımına rastlıyoruz 'Miyop'ta. Bazen de unutuş ve hatırlayışlara...

Durağanlığın ve hareketin öykülerini de yazmış Yarıcı. Durumun nezaketine binaen yine birkaç cümlelik, yerı geldiğinde tek kelimelik anlatımlar bunlar. Âdeta bir fotoğraf karesi gibi; her okumada yeni bir şey keşfetmeye açık. "Anlatacağım ne çok şey var, hiç istediğim yok" ve "bak buralar hep mutluluktur", buna iki örnek.

Yarıcı, yer yer politik bir havası olan, dil oyunlarıyla ilerleyen, ironilerle anlamı derinleşen yalın öykülerle karşımızda 'Miyop'ta. Yaşananları ve ihtimalleri konu alan, kalanları ve bozulanları anlatan metinlerinde, kurmaca ve yaşam arasındaki ilintiye veya benzemezlikleri de es geçmiyor. ■

MİYOP

Doğan Yarıcı
Yapı Kredi Yayınları,
2022
152 sayfa.